

ДРОГОБИЧ

Львівська область

КЛЮЧОВІ ОБ'ЄКТИ

- 1) церква св. Юра;
- 2) церква Воздвиження Чесного Хреста;
- 3) Дрогобицька солеварня;
- 4) костел св. Варфоломія;
- 5) Велика хоральна синагога.

ОПИС КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Виникнення міста пов'язане із видобутком солі. Зокрема дрогобицькі дерев'яні церкви св. Юра та Чесного Хреста збудовані за кошти від торгівлі сіллю. У місті збереглася солеварня, яка працює з XIII ст. і вважається найдавнішим діючим підприємством України. Дві церкви й солеварня утворюють давнє передмістя Зваричі. З XV ст. місто отримало Магдебурзьке право, тому забудова зосередилася навколо площі Ринок, і основні пам'ятки того часу збереглися тут: костел св. Варфоломія XIV-XV ст., церква св. Трійці XVII-XVIII ст. та ін. Новий поштовх розвитку місто отримало у XIX ст. з відкриттям нафти у Бориславі: у Дрогобичі мешкала основна частина власників нафтових криниць. У кінці XIX – на поч. XX ст. у Дрогобичко-Бориславському басейні видобувалося 5% світової нафти. Цей край називали Галицькою Каліфорнією. Тут будують нові вулиці, розкішні будинки (Вілла Гартенбергів описана в «Борислав сміється» І. Франка; вілла Б'янки описана у творах Бруно Шульца; також відома вілла Яроша та ін.) й культові споруди (Велика хоральна синагога).

ОБ'ЄКТИ СПІЛЬНОЇ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОЇ ТА БАГАТОКУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Дрогобицька солеварня як об'єкт відносин українців, італійців, поляків і євреїв (криницями на ній володіли русини (українці), згодом генуезці (припускають, що саме в них Юрій Дрогобич вивчив італійську мову), польський король (одна із криниць зберегла назву «Королівська шибя»), євреї).

Костел св. Варфоломія (відвідували не тільки поляки, а й українці римо-католики).

Церква св. Трійці (збудована спочатку як костел, однак у кінці XVIII – поч. XIX ст. викуплена греко-католицькою громадою в австрійської влади).

ПОРАДИ ТУРИСТАМ

Туристично-інформаційний центр: м. Дрогобич, пл. Ринок, 1.
<https://www.facebook.com/drogo.centri>
<http://drogtravel.com/>

Популярні серед туристів насамперед: церква св. Юра, міська ратуша, Дрогобицька солеварня, Велика хоральна синагога, костел св. Варфоломія.

Где можна знайти або в туристично-інформаційному центрі, у громадських ініціатив (Франко-тревел, Drohobyczer-zeitung). Про екскурсійні маршрути, особливості логістики та іншу інформацію можна довідатися на сайті Дрогобицької міської ради (розділ «Туристу»), на сайті ТІЦ або на фейсбук-сторінці ТІЦ.

Туристичними «фішками» міста є, окрім пам'яток, кава із сіллю, торт із сіллю, дрогобицька сіль та дрогобицька ковбаса. У місті діє Музей «Дрогобиччина», а також приватна галерея ваг (у підвалі Ратуші). Музей складається з відділу Історії, природничого відділу, Палацу мистецтв, відділу сакральної архітектури, музею «Тюрма на Стрийській», які розташовані в центральній частині міста (<https://www.facebook.com/drohobych.museum>).

Упродовж року музей відвідує близько 50 тис. туристів.

ЩО ПОЧИТАТИ ПРО МІСЦЕВІСТЬ ТА ПАМ'ЯТКИ

Галик В. Дрогобич у житті та творчій спадщині Івана Франка: альбом-путівник. Дрогобич: Трек-ЛТД, 279 с.

Дрогобич Drohobycz Drohobysch // Незалежний культурологічний часопис «І». 2013. Число 71. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n71texts/71-zmist.htm>

Ігор Чава: через п'ять років про Дрогобич знатимуть в усьому світі // Сайт Дрогобицької міськради. 2020. <https://drohobych-rada.gov.ua/igor-chava-cherez-p-yat-rokiv-pro-drohobych-znatymut-v-usomu-sviti-foto-zmi/>

Пастух Р. Вулицями старого Дрогобича. Львів: Каменяр, 1991. 163 с.

Пастух Р. Дрогобич давній і сучасний у датах, подіях і фактах. Дрогобич: Відродження, 2002. 96 с.

Пастух Р., Сов'як П. Історія Дрогобича в датах, подіях і фактах. Львів: Меморіал, 1991. 55 с.

Тимошенко Л.В. Нариси з історії давнього Дрогобича // Праці НДЛАК. Дрогобич, 2003. Вип. 2.

КОМПЛЕКС СПОРУД ДРОГОБИЦЬКОГО СОЛЕВАРНОГО ЗАВОДУ

Пам'ятка архітектури
місцевого значення

Охоронний номер: № 1834-м, рішення Львівського облвиконкому № 280, від 21.05.1991 р.

Тип об'єкта: Ансамблі

Вид об'єкта: Нематеріальна спадщина

Попередня назва об'єкта: Об'єкт архітектури, об'єкт (пам'ятка) археології

Попередня назва: Дрогобицька солеварня

Сучасна адреса: 82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Солоний ставок, 27

Геолокація: 49.348524, 23.497560

Датування об'єкта: XIII ст. (середина)

Стан пам'ятки: Задовільний / аварійний стан (залежно від споруд пам'ятки).

ІСТОРІЯ ОБ'ЄКТА

Перша писемна згадка про Дрогобицьку солеварню – від XIV ст., хоча в паспорті підприємства датою заснування заводу вказано 1250 рік. Солеварню вважають найдавнішим діючим підприємством України, а нерідко – і Східної Європи загалом.

У давнину підприємство оточували рови й частоколи, були ворота. У дрогобицькій церкві Воздвиження на іконі XVII ст. зображено солеварню, яка мала вигляд соляного виробничого поселення. Окрім соляних криниць, також розташовувались адміністративні споруди, крамниці, кухня, кузня, склади, шинок, майстерні.

Технологія видобутку солі була простою й збереглася донині. У чани наливали добути з криниць завглибшки 48–50 м соляну ропу. Вода випаровувалась, а сіль залишалась.

Із 1948 року продукт почали йодувати. Традиційно дрогобицьку сіль продавали на розсип, у мішках, бочках або ж у формі конусоподібних топок, які й стали символом Дрогобича (зображено на міському гербі).

Сільзавод досі зберіг основні будівлі та планувальну структуру, які сформувались упродовж кінця XIX поч. XX ст.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ЦІННІСТЬ ПАМ'ЯТКИ

Найдавніше діюче підприємство України (з XIII ст.). Збережена давня технологія видобутку солі шляхом випаровування ропи, що має перспективи внесення до списку нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Утворення разом із дерев'яними церквами св. Юра (пам'ятка ЮНЕСКО) та Воздвиження Чесного Хреста комплексу споруд давнього передмістя Дрогобича «Зваричі».

ЯК ОБ'ЄКТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

Об'єкт і далі функціонує як солеварний завод згідно з первісним призначенням.

ЯК ВІДВІДАТИ

За домовленістю з адміністрацією солеварні щодо проведення екскурсії.

ПОВ'ЯЗАНІ ОБ'ЄКТИ ТА/АБО НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Обабіч солеварні розташовані дві дерев'яні церкви: св. Юра (49.347755, 23.499296) та Воздвиження Чесного Хреста (49.350112, 23.496919).

Церква св. Юра має статус пам'ятки ЮНЕСКО, датується XV-XVII ст. Сучасного вигляду набула саме в XVII ст. Унікальні збережені розписи.

Церква Воздвиження Чесного Хреста – по інший бік солеварні. Датується XVI-XVII ст. На відміну від церкви св. Юра, була оздоблена всередині іконами. Нині перебуває на реставрації.

ПРОЄКТИ ТА ІНІЦІАТИВИ, СПРЯМОВАНІ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ОБ'ЄКТА

Ініціатива «Зберегти солеварню» (захист об'єкта з метою не допустити його продажу в приватну власність, розроблення концепції розвитку солеварні).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Лазорак Б. «Его сіятельству господину военному генераль-губернатору Галиції...»: Доповідна записка російського інженера про стратегічне значення окупованого соляного заводу в Дрогобичі (1914 р.) // Дрогобицький краєзнавчий збірник. 2017. Спец. вип. 3. С. 129–149.

Петрик А., Петрик В. Дрогобицька жупа (солеварня) в світлі історичних та архітектурно-археологічних досліджень / Фортеця: зб. заповідника «Тустань» на пошану Михайла Рожка. Львів: Камула, 2009. Кн. 1. С. 475–489.

Тимошенко Л. Перші писемні згадки Дрогобича у світлі гіпотез і сучасних досліджень початків давньоруського міста // Галицька Брама. 2013. С. 2–3.

ВІДЕО

Дрогобицька солеварня – найстаріше діюче підприємство України (Українська правда).

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jKuErBrzchQ>

reherit.org.ua

Facebook – ReHERIT

Цей матеріал створений за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його наповнення є винятковою відповідальністю проєкту ReHERIT і не обов'язково відображає погляди ЄС.